

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Princeps Christiano-Politicus Septem donis Spiritus sancti
instructus Anno M.DC.LVI.**

Faust, Reinhard

Herbipoli, 1667

Discursus Primus. De Sapientia, Primo S. Spiritus dono. Si quis vestrûm
indiget Sapientia, postulet à Deo. Jacob. 1.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55326](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55326)

5(1)5

DISCURSUS

PRIMUS.

DE

SAPIENTIA,

Primo S. Spiritus dono.

*si quis vestrum indiget Sapiaentia,
postulet à DEO. Jacob 1.*

CAPUT I.

*Principis Christiano-Po-
litici Sapiaentia.*

Eterna DEI Sa-
piaentia, humanae an-
gelicaeque cognitio-
nis fons & origo,

A

tanta

2 DISCURSUS I.

tanta est, ut divinissima ejus claritate circumfusus, atque inflammatus sacrorum Mysteriorum excellentissimus præceptor Sanctus Paulus meritò exclamet: *O altitudo divitiarum Sapientiae & Scientiæ Dei!* ò altitudo Sapientiae! quæ infinita sua luce seipsam, & quicquid divinitus immensitatis habet, una sola comprehendit; quæ quicquid quacunque potentiâ producat, quocunque intellectu cognosci, quocunque affectu desiderari potuit, & potest, atque in omnem porrò æternitatem poterit, sic suâ intelligentiâ exhaurit, ut nihil cognoscendum lateat, nihil quod cognosci non queat, restet: tanta demùm illa

est

DE SAPIENTIA. 3

est, ut sola suimet sit infinite in-
telligens, & intellecta, suæ sola
intelligentiæ commensurata: de
hoc sole deciduum radium, de
hoc oceano guttam, de hac infi-
nita luce scintillam ad tuam
tuorumq; salutem obtinendam
enixè postula, quisquis Deisa-
pientissimè gubernantis imita-
tor, quisquis sapientissimorum
non dissimilis gubernator &
princeps audire desideras. Est
namque hæc ipsa in subsidium
humani generis præparatrix, &
creatrix illius, quæ rerum om-
nium contemplatione excitata,
& sublimioribus instructa cau-
sis, perfecta animorum Magi-
stra sic efformat exornatq; pos-
sessorem, ut ubique virtutem

A 2

ejus

4 DISCVRSVS I.

ejus explicatam admireris ; stu-
pesces eandem in paupertate
divitem, in divitiis pauperem, in
exilio indigenam, in patria exu-
lem, in debilitate integrum, in
integritate debilem, in Seculari
Religiosum, in Religioso Secu-
larem, in milite Imperatorem,
in Imperatore militem, in sub-
dito Magistratum, in Magistra-
tu subditum posse conservare:
obstupesces illam ipsam tan-
tum pollere, ut si dolor, egestas,
carcer, exilium, ipsumque le-
thum, veluti efferatæ in alios
belluæ, ad sapientem pervene-
rint, depositâ feritate mansue-
fiant: Verbo, quæ in cæteros im-
perium habent, opes, honores,
voluptates ad servitutem &
man-

DE SAPIENTIA. S
mancipatum Sipientis compri-
muntur.

CAPUT II.

Sapientia Efficacia.

PRincipem profectò sic omni
virtutis præsidio communit
Sapientia, ut in continuo virtu-
tum vitiorumq; conflictu eun-
dem pugnare semper, nun-
quam vinci liceat videre; Ex pa-
ri cum Deo ejusmodi hominem
vivere, nisi natura & lex aliud
docuissent, crederes: Regni uti-
litatem cum honestate, medio-
rum affinitatem cum fine, ho-
noris fluxum cum æternæ glo-
riæ perpetuitate, arte & indu-
stria sapientiæ sic penetrat, pon-

6 DISCVRSVS I.

derat & comparat, ut vel ipsam fortunam adversam sibi fabricare didicerit secundam. Mille oculi, mille manus, mille consiliorum officinæ, ista, quæ ex hac sua sapientiæ panoplia ad mali bonique dominatum rapit, arma suppeditare non valent. Si à Marte periculum imminet; hæc Pallas divinior ferrum effodit, tela cudit, ægidem porrigit, animat sagittas: Si Bellona classicum canit, hostem aggreditur, cædit, sternit, fugat, tandemque te reipublicæ beatum contemplatorem in sede felicitatis collocat, divinaque commonstrat virgâ, quæ tibi porrò obesse prodesseve possint. Qui è Paradyso Indiæ circumfluvius Phison profluit,

DE SAPIENTIA. 7

fluit, auri, gemmarumq; ferax,
vultus mutationem animique
fortitudinem indicare perhibe-
tur: Quid ille divinitatis ab æter-
na sapientia deductus rivus, par-
ticipatâ divini Spiritus Sapien-
tiâ, quos non auri, gemmarum-
que cumulos vehit, volvit, rapit;
vultum immutat, roborat ani-
mum, ruborem excutit, pallo-
rem inducit; commodorum
prælagæ caatrix, incommodo-
rû ingeniola moderatrix men-
tes oculosque operit & aperit;
silentio suspendit auditores, &
animos territat; in verba erum-
pit, & secreta custodit; fingit, re-
stringit, simulat, dissimulat, ne-
que hanc industriæ suæ dexteri-
tatem ullâ vitiositate coinqui-

8 DISCVRSVS I.

nat. Unde, cū Magistratus
omnis indigeat hoc dono, po-
stulet à Deo, dicatque: Da mihi
Deus meus, sedium tuarum affi-
sttricem Sapientiam, & noli me
reprobare à pueris tuis; da Do-
mine DEUS meus, æterna Sa-
pientia, ut labia mea in laudes
tuas aperiam: nescio enim sa-
pienter loqui, nescio tacere sine
te; pone custodiam ori meo, &
doce me, quia audit servus tuus,
doce me facere justificationes
tuas, duc me per vias rectas, da
sapientiam animæ lucem & du-
cem meæ, ut videam te &
obtimeam regnum
tuum.

CA-

✻✻✻✻✻✻✻✻

CAPUT III.

Sapientia Taciturnitas.

UT benè beateque rempublicam gubernet sapiens, parcè loquatur oportet: præcipua namque vis & energia gubernatricis sapientiæ in sermonis parsimonia consistere videtur: Parcè loqui principum est. Ipse Creator omnium verbo produxit omnia: semel locutus est DEUS, & vim universæ potestatis & misericordiæ docuit regium Psalten: salutis nostræ vindex & assertor Christus quàm nervosè, tam succinctè inimicorum dicacitatem repressit, & amicorum taciturnitatem eru-

10 DISCVRSVS I.

diit. Quoties ille veterum Politicorum Princeps Moyles populi sui murmura tacendo compefcuit? Quoties Propheta regius ad regni sui confervationem, animos, ne verba protruderet, compressit? Ulyffes pectore, non ore loquebatur; Epaminondas fcientiarum plenus, penè nihil, ne animi fensa adverterentur, vocis emittebat; Auguftus Cæfar, ne mentis conceptus in fenatu ad aures elabi fineret, quod fcripto commiferat, tantùm proferebat. Tacere qui didicit princeps, & fubditos & ministros docuit timere: taciturnitas talenta auget, non prodigit; lingua clavis animi dum thefauros aperit, furibus exponit; cor
Prin-

DE SAPIENTIA. II

Principis, quod lingua interprete non utitur, manet inscrutabile: frequens linguæ usus justum ordinem turbat, in Principe perturbat & conturbat omnia. Quòd si loquendum est, secreta certè mordicùs sunt custodienda: Neminem habeat tam charum Princeps, tanto donatum privilegio neminem, quem non celet vel illud secretum, à quo reliquorum omnium dextera ad mentem propriam dependet explicatio. Cæcilius Metellus, si subuculâ, quam gestavit, cogitationes à se exagitatas penetrasset, ad tutum Vulcano consecrasset. Parcè igitur loquendum est Principi, & strenuè laborandum. Uti enim multam mali-

tiam docuit otiositas, ipsiusque pestilentissime matris filie: ignavia, segnities, locordia, fatalisque rerum agendarum sive somnus, sive torpor regnorum excidia pepererunt: ita multorum firmamenta seditiosa linguæ flabella infregerunt.

CAPUT IV.

Sapientia Intentio.

Operandum est Principi sedulo, & accuratius gradium operationum intentiones contegendæ. DEUS, DEUS absconditus est, & decretorum suorum participem facit neminem; à voluntatis suæ secretis constituit neminem, ne filium
quidem

DE SAPIENTIA. 13

quidem hominis: quin, ne oracula contemptui exponerentur, per caliginem, ignes & fulmina Myſteriorum ſuorum miniſtros non rarò inſtruxit: Salutis noſtræ reparator, ut iſtam ſapientiæ induſtriam nos doceret, feliciffimam nobis lucernam ortus ſui intempeſtâ nocte affudit: ab intentata Judæorum lapidatione ſeſe abſcondit: ſilentio interrogantem Herodem confudit: in Jeruſalem ſe non aſcendere dixit, longiùs ſe ire finxit. Fortunatus ille ſub Gedeone Duce exercitus trecentorum militum, Madianitarum ad viginti quinque millia, latente lucernâ, duce nocte, aſpice ſecreto, ignarus Ducis ſui intentionis,

14 DISCVRSVS I.

tionis, strenuus mandati exēcutor interneccione delevit. Juditha Betulis Heroïna mundo suo castum occultavit animum, suæque se genti inimicam finxit, ut de Holoferne victrix triumpharet, ut David fervaretur, Michol in lecto statuam collocavit; ut ipse Rex regno prodesset, fictè stultescebat. Cassius cætera consceleratissimus insignem religionis justitiæq; affectum præse ferebat, gnarus ad imperia, vel virtutis simulacrum esse necessarium, ut eum, quem vitiositate assequi se non posse sciebat, honorem similtate obtineret. Viam gloriæ spinę & tribuli, ducenaturâ, occultant; ars naturæ æmula rosas & lilia umbris venustat,

DE SAPIENTIA. 15

nustat, ut proinde nulla cavillatione dignum videatur, si alium se, quàm ipse est, princeps exhibeat, erga eos præcipuè, qui, qui esse debent, non sunt, aut sunt, qui esse non debent. Sapienter feliciterque regno mox perituro illatas injurias Arragoniæ Rex Ramirus vindicavit: ut regni Consultores sine rebellionis periculo tanquàm evertores plecteret, ad novam campanilis fabricam, cujus sonus per totam Hispaniam audiretur, eos evulgato rumore, debito curiosiores allexit, atque sic in præfentes hujus inventi spectatores animadvertit, ut omnibus ex ordine suspensis, laqueoque exuncato circulo suffocatis, fatalis

hic

16 DISCVRSVS I.

hic & antè non auditus æris
campani sonus ad ultimas terræ
insulas sese diffuderit. Profecto
nisi ex sapientis gubernatoris
disciplina intentionem hanc sui
facinoris texisset, neque se, ne-
que suos ab interitu liberasset.
Serviunt nimirum hæ artes, ut
sine tumultu & periculo, quod
fieri oportet, fiat.

CAPUT V.

Sapientia Dissimulatio.

Nescit regnare, qui nescit dis-
simulare; simulandum dissi-
mulandumque est quàm cautis-
simè. DEUS Orbis fabricator
& Architectus cum prævarica-
tore Adamo, quando ignaro si-
milis

DE SAPIENTIA. 17

milis quærebat, ubi esset, dissimulavit; ut Beatorum numerus crescat, peccata se videre hominum dissimulat. In gubernationis suæ principio Rex Saul fortiter pectore maledicentias dissimulavit, eò quod regnorum initia desiderant amoris illicia; prorogatur hac arte castigatio, non condonatur; rigida ad initium periculosos parit exitus gubernatio. Si Roboamus Salomonis filius dissimulasset, decem Tribuum rebellionem præcavisset. Cautissimè David mortem occisi à Joabo Abneri se non aestimare finxit, donec proximus morti ultimâ voluntate filio vindictam legavit. Melior est dissimulatio, quàm præcipitata castigatio.

18 DISCVRSVS I.

stigatio: hæc enim & nævos & pericula secum trahit, illa ut plurimum mentem à culpa servat illibatam. Parcè igitur loquere, tege intentionem operis, & cautè dissimula, ut sapienter gubernes. Quod ut præstes à DEO postula, & dic: Domine Rector orbium & cordium, mitte sapientiam de cœlis Sanctis tuis, & à sede magnitudinis tuæ, ut mecum sit, & mecum laboreat, deducat me in omnibus, ut rectè & sobriè disponam populū tuum, ut justè judicem, & inveniar dignus sedium Patris mei.

* * *
* *

CA-

CAPUT VI.

Sapientia Fructus.

MEntis humanæ tranquillitatem, Reipublicæ pacem, salutem æternam illud S. Spiritus donum Sapientia elargitur, atque, quæ mentem loco suo movere posse videntur, impedimenta submovent: dum silentio sedat tumultum, similitate frangit impetum, benignitate compescit furorem, pœnarum moderatione seminat amorem, sermonis parsimoniâ timorem docet, simulatione virtutes plantat, dissimulatione vitia exterminat, vindictæ abstinentiâ ultorem Injuriarum Deum agnoscit,

20 DISCURSUS I.

scit, & fecunda ex hac virtutum
segete uberrimam pacis gloriae
que messem colligit. Insurgat
fortuna omnibus intemperia-
rum flagellis adversa, & totam
mundi machinam in Sapien-
tem concitet, concutiatque, im-
pavidus feritur animus, supra
fortunaev novercantis ictus suo
statinconcussus robore, nulla
turbatur, nulla perturbatur
tempestate, semper serenus,
semper tranquillus, aut in caelo,
aut caelo proximus. Nec enim,
cui felicitas domestica est, ex
alieno pendet commodo vel in-
commodo; Insurgant irae, invi-
dentiae, status pericula; insurgat
rerum omnium tyrannis, opum,
honoris, vitaeque interminetur
inte-

DE SAPIENTIA. 21

Interitum: nihil auferet Sapien-
ti, quod suum esse credidit; nihil
auferet, quod non pretiosiore
thesauro compensabit. Eò bea-
titudinis pervenit, ut nec malis
affici, nec terrenis iniquitatum
fecibus inquinari posse videa-
tur. Si fortunę iniquioris violen-
tia de sapientis victoria despe-
ret, adhibeat licet adulationem
& maledicentiam, quarum al-
tera blanditiis, altera mordaci-
tate, quod solent, communitum
sapientis animum invadat: Sa-
piens fortunæ ridet blanditias,
ludit maledicentiam, proterit
adulationem, mordacita-
tem explodit.

* *
*

CA-

CAPUT VII.

Sapientia Tolerantia.

DIvexati à Catilina Messano
 Romani, suasu & ope Grac-
 chi, iræ abſtinentiâ & insolentiæ
 tolerantia hominem superâ-
 runt ; Philippus Macedonia
 Rex ab Armadio calumniis pro-
 ſciſſus infectatori culpam con-
 donavit, fecitque virtutis obtre-
 ctatorem laudis ſuæ præconem
 efficacior ſuis Conſultoribus,
 qui caſtigationem ſuadebant,
 medicator. Sic nimirum Roma-
 na , ſi humana ſapientia agit,
 hæc ægri cura vitioſi eſt reſtitu-
 tio , ſi prava in rectum flectit in-
 genia ; ſic laceſſita, ut luna ca-
 num

DE SAPIENTIA. 23

num latratu appetita, cursu in-
fluxuque suo rebus infra se posi-
tis egregia præstare non cessat
adjumenta, sic inquam laceffita
sapientia saluberrima è myro-
theciis suis, omnibus animorum
ægritudinibus offert, affertque
antidota. Sapientem ad injurias
surdum esse decet, maledicen-
tias tolerare, & quodvis malum
ferre, & bonum facere addecet.
Neque idcirco impunè abibit
ista famam, vitamque lacerandi
Principum, audacia; quæ, ut
Hercules Augeum amplexu suf-
focavit, ultore DEO, quando
moderatè tulit Princeps, in fine
castigabitur. Quod si ad hanc
Romanam divina accesserit sa-
pientia, quid quæso ad statum
feli-

24 DISCURSUS I.

felicitatis, in medio pravitatis, deesse poterit? Vivet in numero sapientum Princeps, tutusq; regio charactere, fortunę, ferarūq; domitor, suorum amor, pacis salutisq; tandem æternę possessor triumphabit. Quod ut assequatur, postulet sapientiam hanc à Deo, & dicat: O admirabilē Dei Sapientiam! cui temporum differentia & intercapedo eternūm præsens est, dirige me per tanta & tam periculosa temporum intervalla. O admirabilē Sapientiam! cui res in & extra potētiam immutabiliter & clarissimè patent, noverim ego memet, noverim te in hac vitā fide perfecta, in altera lumine te videam glorioso. O admirabilē Sapientiam! cui rerum, negotiorū, ope-

DE SAPIENTIA. 25

rationumq; causa, ort⁹, progres-
sus & finis lucidissimè subjacent;
da ut post tot cogitationū flexus
& anfractus te tandē simplicissi-
mo obtutu contempler, qui es
omnis bonę mētis autor & arti-
fex, qui es consiliorū exemplar,
mensura & finis; O admirabilem
Sapientiam! cuj⁹ lumine omnia,
sive sint, sive non sint, sunt circū-
fusa, tecunaq; tuâ luce inaccessâ
refulgent, da, ut servus tuus vel
uno sapientiæ tuo radio illustre-
tur, vel uniceâ scintilla incalescat!
Oro supplex, dirigar hac luce
tua semper & ubiq;, ut possim &
velim ex lucis tuæ providentiâ,
quæ nec fallit, nec fallitur, senti-
re, velle, exequi, quæ meæ saluti
congrua, tuæ placent voluntati.

B

DIS-